

based on the different sorts of connotations, that are inherent to the motivating noun, associative representations that it causes.

The figurative meaning of 'similar to what is called the motivating word' that is developed by derivatives of various parts of speech, we qualify as a meaning of similarity. Derivatives with similarity are closely associated with the category comparison. The derivatives with the similarity meaning are capable of reproducing the logical structure of the comparison. However, in the formative structure of similarity derivatives not all logical elements of comparison are performed.

An indispensable element in the structure of the derivatives is an element B, image of comparison, which is expressed by the generating basis. Derivative formant in the structure of derivative word may be an indicator of comparison *m*, that is, to perform the same function as predicates to be like, or similar to or conjunction as, as if and etc. in a part of syntactic comparison. However, the list of formants, specializing in the performing meaning of the similarity, is limited.

Scientists have noticed that the meaning of similarity in adjectives is projected by the certain derivational formants. First of all, suffixes have this ability such *-ist-*, (*-уcм-*), *-чат-* / *-ат*, (*-чам-/ам-*), *-оват-/еват-* (*-овам-/евам-*), developing a quotient derivational meaning of similarity and the basis *-видны* (*-видный*), *-shaped* (*-образный*), *like* (*-подобный*). In the adjectives with the other suffixes (*-ов -/ев-, -енн-, -н-, -ск-*) (*-ов-/ев-, -енн-, -н-, -ск-*) the meaning of similarity is shown in the context, in the result of distribution of the functions between the two actants: actant that is expressed by the basis of noun and performs the function of the the object of comparison (**B**), and the preadjective actant realizes a function of the object of comparison (**A**). It should be noted that the distribution of the functions between the actants corresponds to motivation of comparative, comparative construction.

As a producing base for adjectives with the suffix *-ist-* (*-уcм-*) those classes of substantive units are used, which are characterized by the presence in their lexical meaning many of different attributes, such as gloss, texture, transparency, texture, shape, color, etc.

Therefore, the specific of the formation of adjectives with the meaning of similarity is determined by the fact that they are motivated by the individual components of the motivating substantive, belonging to the core of lexical meaning. In the formation of derivatives with the suffix *-ist-* (*-уcм-*) the role of the peripheral components of the motivator less important, although in adjectives with the suffixes *-н-* (*-н-*) and *-ян-* (*-ян-*) a different picture is observed. An asymmetric distribution of the original image in the single-root adjectives is revealed in this case.

As a result of research, we came to the following conclusions: 1. As a producing base for adjectives with the suffix used *-ist-* (*-уcм-*) the classes of substantives are used, that have in their lexical meaning the universal set of denotative features, such as 'shine', 'consistency', 'building', 'structure', 'form', 'color', which are the basis of comparison. 2. Universal semantic features that act as motivation, that can be refined, detailed. 3. The combined semantic components perform a function of an element **C**, such as the 'glitter' and 'lights', 'shine' and 'transparency', 'color' and 'shine', 'color' and 'consistency'. 4. Some components of motivators can be actualized in the adjectives with the suffix *-ist-* (*-уcм-*), which are the basis of comparison, that leads to variation in the semantic of feature words. 5. The same semantic motivation feature of the substantives can be duplicated in the same root adjective.

Key words: otsubstantive adjectives, adjectives with the suffix *-ist-* (*-уcм-*), the meaning of similarity, the logical structure of the comparison, an image of similarity, the index of comparison, the base of comparison.

Н.П. Пожидаєва
Артемівськ. Україна

СВІТОВА ЛІНГВА ФРАНКА: АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

Унаслідок розширення Європейського Союзу за рахунок приєднання нових країн-членів домінують під час європейських дебатів стала ідея про „*єдність у різноманітності*”, яка є втіленням поняття Європейського Союзу з його культурами, мовами й традиціями, що є його основою. Такий принцип про єдність у різноманітності свідчить про те, що багатомовність, або „*мультилінгвальність*”, була й залишається основою міжкультурної комунікації у межах Європейського Союзу. Мовна демократія гарантується перекладом документів ЄС на 20 офіційних мов країн-членів.

Постановка проблемита її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Існує думка, що навчання міжкультурної комунікації слід виділити як один із аспектів навчання іноземної мови поряд із навчанням мовлення, аудіювання, а також комунікативної поведінки [6, с. 53]. Приналежність партнерів по спілкуванню до різних етнокультур може значною мірою ускладнювати процес комунікації. Проблеми виявлення розбіжностей та подібностей тих чи інших лінгвокультур привертають увагу багатьох дослідників [5, с. 166; 7, с. 171; 8, с. 317]. Головною причиною непорозуміння в процесі міжкультурного спілкування є розбіжності в національній свідомості комунікантів. Такими розбіжностями є лакуни, що вміщують знання про інокультуру, мову країни, які є об'єктом вивчення, зберігання та використання [5, с. 168].

У міжкультурному спілкуванні виникає інтеркультура як сукупність засобів і знань про свою і чужу культуру. Опанування інокультурних цінностей зумовлює більш поглиблене осмислення культури рідної [4, с. 201]. Професійні інтеркультури є результатом вторинної інокультурізації, під час якої відбувається не тільки пізнання й опанування інокультури, а й придбання технічних та організаційних навичок, що називається також „професійна” культура, або культура „компанії”. Вторинна інокультурізація є процесом включення до певної професійної групи, проте це не можна розуміти так, що це надбання другої рідної культури (тобто не можна бути спочатку французом, а потім стати англійцем). Членами професійної групи (інтеркультури) стають всі професіонали, що беруть участь у міжкультурній комунікації. Кожен із членів професійної інтеркультури привносить певне культурне знання додатково до їх технічних навичок [8, с. 329].

Метою написання статті є виявлення закономірностей у становленні нового формату англійської мови як допоміжної мови міжкультурного спілкування на професійному рівні (в рамках європейського адміністративного дискурсу). Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: окреслити фактори, що впливають на формування специфічних ознак англійської адміністративної допоміжної мови; з'ясувати ступінь впливу французької та німецької мов на граматичну систему англійської адміністративної допоміжної

мови (МДМ) шляхом аналізу текстів адміністративних документів.

Предметом аналізу є лексико-граматичні особливості англійської як міжнародної допоміжної мови, що виникають внаслідок впливу європейських мов на англійську МДМ.

Об'єктом аналізу постає англомовний адміністративний дискурс європейських інститутів управління.

У ситуації міжкультурного спілкування такою мовою, що є нерідною для всіх учасників комунікації, використання методу контекстуально-інтерпретаційного аналізу дає можливість з'ясувати, які саме позамовні чинники впливають на формування характерних особливостей англійської МДМ. Мова є засобом пізнання людиною навколишнього світу та засобом систематизації отриманого знання. Кожна природна мова є засобом відображення певної картини світу, що притаманна носіям цієї мови. Підсистемою концептуальної картини світу є мовна картина світу або мовне бачення світу, під якою розуміють знання про мову як семіотичну систему і знання в мові, тобто відображені в семантиці знання про світ [1, с. 3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. На думку Д. Слобіна, знання про рідну мову дитина набуває при навчанні конкретному способу мислення задля мовлення (*thinking for speaking*) на самому ранньому етапі свого розвитку [9, с. 436]. Граматичне та лексичне наповнення мовної картини світу дитини постачає базисне підґрунтя, що відбиває почуття, думки, факти і відповідає за мисленневий процес, який призводить до мовлення. Гіпотезою Д. Слобіна є таке припущення, що придбані у дитинстві мовні моделі (мовна картина світу) є стійкими і такими, що чинять опір реорганізації під час опанування другої мови [9, с. 440]. Якщо моделі “мислення задля мовлення” (за термінологією Д. Слобіна) рідної мови відрізняються від таких моделей у другій мові, тоді постає потреба у вивченні нових моделей “мислення задля мовлення” для розвитку мовних компетенцій нерідною мовою [10, с. 616]. Проблема у тому, що невідомо, якою мовою відбувається “мислення задля мовлення” при спілкуванні білінгвів другою мовою – рідною, другою або комбінацією обох. Імовірно, що мислення не оформлюється ніякою мовою і трансформується у мовлення пізніше мовою спілкування.

Шляхом контекстуально-інтерпретаційного аналізу текстів адміністративних документів було з'ясовано, що двомовні представники адміністративного апарату Європейського Союзу, перебуваючи в ситуації багатомовного оточення, оперують певними моделями “мислення задля мовлення”, які сформувались протягом оволодіння рідною мовою. Англійська МДМ є такою мовою, якою здійснюється передача тих моделей у мовленні. Проте білінгви моделюють граматично коректні структури, одночасно приділяючи ним семантичні відмінності згідно з їхніми рідними моделями “мислення задля мовлення”. Адміністративна англійська МДМ втілює особливості лексичного та граматичного наповнення мовної картини світу, принаймні, франкомовних та німецькомовних представників європейського уряду. Тому, на нашу думку, перспективним для дослідження процесів формування знань у свідомості людини через мовні явища стане розгляд моделей становлення

структури висловлення англійською МДМ.

Варто зазначити, що безперечно має місце активний вплив мови на людську свідомість, а також „у структурі мовних значень знаходиться компонент, який спрямовує використання мови та її вплив на процес сприйняття світу в конкретних ситуаціях спілкування”[2, с. 99]. На основі національного досвіду виникає певна мовна картина світу, яка формує тип відношення людини до світу, а також задає норми поведінки людини у світі. Унікальність мовної особистості полягає в неповторності її мовної поведінки. При контекстуальному підході на перший план виступають знання людини про світ, їх накопичення у процесі пізнання вербального й невербального досвіду. Те, як людина бачить навколишній світ і своє місце в ньому, відображається в системі мови, її граматичному та лексичному ряді [3, с. 213].

Інтерпретаційний підхід допомагає визначити специфіку англійської адміністративної МДМ, яка полягає в активації різних моделей всередині одних і тих самих фреймів. Так, один фрейм викликає активацію різних за лінгвокультурним змістом моделей (кодів) при здійсненні комунікації серед білінгвів спільною нерідною мовою, англійською МДМ, до того ж переключення кодів призводить до мовної інтерференції з домінуючим впливом мовних аспектів рідної мови.

Як приклад стійких моделей мислення задля мовлення, що були набуті у дитинстві, а при опануванні другої мови є такими, що чинять опір реорганізації, вважаємо за доцільне навести такі уривки з текстів адміністративних документів Європейського Союзу:

1. *There naturally still subsist, even today, **enough gulfs** of mutual ignorance and instances of unbearably stupid, dangerous prejudice.* – Professor Serguei Averintsev, University of Vienna.

2. *What I understand by “spiritual rights” is bringing a degree of order to the situation and setting up a reference body for researchers and intellectuals **who have conflicting**.* – Professor Mohammed Arkoun.

3. *In a culture of utility human life **is seeing** as something which has to fulfil certain standards of quality...* - Professor Dr. Walter Schweidler, Ruhr University, Bochum.

4. *The EU has no historic or legal authority to decide which state belongs to Europe and which **not**.* – Professor Thomas Bruha, Hamburg University.

5. *There may well be **more such** experiments.* – Mr. Alexandre Adler, *histerien et journaliste*, Paris.

Автори наведених вище висловів (приклади 1-5) є високоосвіченими білінгвами, які користуються нерідною англійською МДМ і пристосовують її до своєї комунікативної мети. Саме вони через певну міжкультурну комунікативну ситуацію сприяють появі відхилень від норм стандартної англійської мови, а далі формуванню специфічних ознак адміністративної англійської МДМ.

Вплив франкомовних та німецькомовних урядовців Європейського Союзу на формування особливостей граматичної системи англійської адміністративної допоміжної мови є очевидним, оскільки доцільно вказати на певну локалізацію,

тобто територію, на якій відбувається спілкування (Страсбург, Брюссель); важливим фактором є сильні позиції німецьких політиків. Англійська, німецька, французька мов контактують на рівні адміністративного спілкування щоденно, результатом є варійовані моделі граматичної побудови висловлень англійською МДМ. При дослідженні адміністративного англомовного дискурсу простежується, що англійська модель $N3 < N2 < N1$ – препозиційний зв'язок – зазнає зміни на французьку модель $N1 > N2 > N3$ – постпозиційний зв'язок, що свідчить про вплив французького способу мислення, тобто про розвиток висловлення від загального до часткового. При здійсненні комунікативного акту між представниками різних мовних спільнот включаються різні моделі “мислення задля мовлення”, властиві членам одного „інформаційного співтовариства”. При переключенні кодів у ході обміну інформацією можливі помилки, що може призвести до відхилень від стандартних моделей, тоді як вони будуються не рідною, а адміністративною англійською МДМ. Такі відхилення закріплюються в мовленні представників адміністративної культури. Видається можливим зробити висновок про те, що такі моделі формують і конкретизують характерні особливості адміністративної культури, наприклад:

6. *Non-judicial redress mechanisms set up by the Russian authorities, such as the Office of the Special Representative of the President of the Russian Federation on Human Rights and Freedoms in the Chechen Republic, do little more than catalogue individual complaints.* – 3 матеріалів Парламентської Асамблеї.

7. *In order to comply with its responsibilities for Hungarians living abroad and to promote the preservation and development of their manifold relations with Hungary prescribed in paragraph (3) of Article 6 of the Constitution of the Republic of Hungary...* – 3 матеріалів Парламентської Асамблеї.

8. *Decree No. 80 of 27 March 2002 of the Command of the United Group of Forces in the Northern Caucasus Region of the Russian Federation...* – 3 матеріалів Парламентської Асамблеї.

Змінена модель висловлення, що втілює ознаки німецької рамкової конструкції, стає типовою і майже нормативною для адміністративного дискурсу, наприклад:

9. *... and since 1978 the Caspian has for reasons not yet fully known risen by almost 3 meters, flooding coastal areas and oil platforms, and further polluting the area* – 3 матеріалів Парламентської Асамблеї.

10. *The Council of Europe Development Bank...has since its launch in 1956 granted over 15 billion in loans said the report* – 3 матеріалів Парламентської Асамблеї.

11. *Within the integration process, States have accepted what to a defender of unrestricted national sovereignty must appear as anathema...* – 3 матеріалів Парламентської Асамблеї.

Висновки. Спрощення структури нормативного англійського висловлення пояснюється прагненням уникнути норм розташування слів у висловленні тими, для кого такі норми є чужими. Адміністративна англійська МДМ набуває своїх норм і характерних особливостей, відмінних від норм стандартної англійської

граматики, проте в процесі взаємовпливу мов граматична структура зазнає тільки часткових змін. Для представників інших професійних культур такі норми структурних моделей, як V_{finite} – Adv_{construction} – V_{non-finite} – O; S – Attr_{construction} – V, створюють комунікативну перешкоду, тобто викликають труднощі у сприйнятті інформації та її інтерпретації. Проте в межах адміністративної культури подібні відхилення на структурному рівні не є такими, що впливають на якість одержання повного змісту інформації.

Література

1. Жаботинская С. А. Когнитивная лингвистика : принципы концептуального моделирования / С. А. Жаботинская // Лінгвістичні студії. – 1997. – Вип. 2. – С. 3-8.
2. Козлов М. И. Язык и познание / М. И. Козлов, Б. И. Пружанин. – М. : Наука, 1984. – 164 с.
3. Литвиненко Н. П. Мовна особистість українського лікаря у контексті поняття “Фахова мова” / Н. П. Литвиненко // Актуальні проблеми металінгвістики : зб. ст. за матеріалами міжнар. наук. конф. : у 2 ч. – Черкаси : Брама, 2003. – Ч. 2. – С. 213-217.
4. Петренко Н. М. Підготовка фахівців з міжкультурної комунікації (підходи, пошуки) / Н. М. Петренко // Вісник СумДУ. Серія Філологічні науки. – 2003. – № 4 (50). – С. 200-203.
5. Рудакова Л. Ф. Роль систематизации социокультурной информации в познании инокультуры / Л. Ф. Рудакова // Актуальні проблеми вивчення мови та мовлення, міжособової та міжкультурної комунікації : міжвуз. зб. наук. праць. – Х. : Константа, 1996. – С. 166-168.
6. Стернин И.А. Введение в речевое воздействие / Стернин И.А.– Воронеж: Центрально-черноземное книжное издательство, 2001.
7. Тарасова Е.В. О соотношении понятий „научный дискурс” и „научные жанры”/ Е. В. Тарасова // Вісник ХНУ. – 2003. – № 586. – С. 171-174.
8. Pym A. All things to all people. On Nida and involvement. Rodica Dimitriu and Miriam Shlesinger (eds)/ A. Pym // Translators and Their Readers. In Homage to Eugene A. Nida. – Brussels : Les Editions du Hazard, 2009. – P. 317-332.
9. Slobin D. Thinking for speaking / D. Slobin // J. Aske, N. Beery, L. Michaelis, & H. Filip (eds.), Papers from the 13th Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society. – Berkeley, CA: BLS, 1987. – P. 435-444.
10. Stam G. Changes in patterns of thinking about motion with L2 acquisition. / G. Stam // S. Santi, I. Guantella, C. Cavй & G. Konopczynski (Eds.), Oralitй et gestualitй: Communication multimodale, interaction. – Paris : L’Harmattan, 1998. – P. 615-619.

Аннотація

Пожидаева Н.П. Мировой лингва франка: английский язык как средство межкультурного общения. В статье рассматриваются пути формирования специфических признаков грамматической системы английского административного вспомогательного языка. Уделяется внимание анализу моделей образования структуры высказывания английским языком межкультурного общения. Выявляются признаки влияния

французского и немецкого языков на формирование особенностей новой разновидности английского языка.

Ключевые слова: межкультурная коммуникация, билингвы, языковая интерференция, варьированные модели, отклонение от нормы, языковые компетенции.

Анотація

Пожидаева Н.П. Світова лінгва франка: англійська мова як засіб міжкультурного спілкування.

У статті розглядаються шляхи формування специфічних ознак граматичної системи англійської адміністративної допоміжної мови. Приділяється увага аналізу моделей становлення структури висловлення англійською мовою міжкультурного спілкування. Виявляються ознаки впливу французької та німецької мов на формування особливостей нового різновиду англійської мови.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, білінгви, мовна інтерференція, варійовані моделі, відхилення від норми, мовні компетенції.

Abstract

Pozhydayeva, N.P. World lingua franca: English as a means of cross-cultural communication. The article deals with the ways of forming specific features in the grammar of the English auxiliary language. Some attention has been given to the analysis of the structural formation of utterances with the help of English as a means of cross-cultural communication. The influence of French and German has been spotted in the peculiarities of the new variety of English.

Cross-cultural communication involves crossing of a point of contact between cultures. Cultures are seen as large-scale systems of shared linguistic and extra linguistic references. Cultures have peripheries, where references are sparse, or sparsely shared. The lines between cultures are marked as cross-over points where the communication act receives supplementary effort of a mediating and discontinuous nature. Such points are usually where translations are carried out. Cross-cultural communication thus marks the points of contact between cultures.

The participants involved in cross-cultural communication are traditionally seen as a sender in a source culture, a receiver in a target culture, and an optional mediator somewhere between, usually more on the target side. In many situations, especially those involving complex technical communication via electronic means, that bilateral model must give way to one in which texts are generated by a group of specialists and are then communicated to a wide range of receivers situated in many cultures. The mediator may more normally be seen as an active member of the text-generating group, usually a member who uses specialized knowledge of communication norms in one or several receiving cultures.

The text-generating groups form a special kind of locale that might be defined as one for which no localized target texts need be produced. Such groups may be seen as forming professional interculturalities. Professional interculturalities result from processes of secondary enculturation, further to the primary enculturation by which cultures are learned and interiorized. Secondary enculturation concerns the internalizing of the technical and organizational skills at the base of what is sometimes called professional or "company" culture.

The communicants involved in interlingual communication not only speak different languages but they also belong to different cultures, have different general knowledge, different social and historical background.

Globalization might be expected to increase the decision-making power of interculturalities as knowledge-based communities, since it increases both the quantity and complexity of cross-cultural communication.

The growth of cross-cultural communication is manifest in all modes, from the learning of languages to mediation via translation. The rise of English as the world lingua franca runs parallel to the rise in translations from English.

One of the main reasons for spreading of English in Europe is its analytical character and genetically mixed mould. Most of the non-native English speakers find something familiar and

close in the English language. One can assume that another reason for it is the same background a lot of European languages share, exactly its Indo-European origin.

Keywords: *cross-cultural communication, bilinguals, language interference, varied models, deviation from the standard, language competence.*